

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Jana Čížka a soudců JUDr. Bc. Kryštofa Horna a Mgr. Ing. Lenky Bursíkové ve věci

žalobců:

a) M. Z.

b) P. Z.

oba bytem X

oba zastoupeni advokátem Mgr. Jiřím Kubíčkem
sídlem Revoluční 17, Praha 1

proti

žalovanému:

Krajský úřad Středočeského kraje
sídlem Zborovská 81/11, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 6. 2021, č. j. 057588/2021/KUSK-DOP/Mal,

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobci se společnou žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) domáhají zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný zamítl jejich společné odvolání a potvrdil rozhodnutí Městského úřadu Lysá nad Labem

Shodu s prvopisem potvrzuje: V. N.

(dále jen „silniční úřad“) ze dne 1. 3. 2021, č. j. MULNL-OD/16987/2020/UH (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím silniční úřad v řízení o určení právního vztahu dle § 142 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) deklaroval existenci veřejně přístupné účelové komunikace (dále také jen „VPÚK“) dle § 7 odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pozemních komunikacích“) na části pozemku parc. č. XA v katastrálním území X (všechny dále uvedené pozemky se nacházejí v tomto katastrálním území).

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

2. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků a že splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu projednatelnou. Soud vycházel při přezkumu napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), přičemž napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.).
3. Soud rozhodl o žalobě bez nařízení jednání, neboť účastníci řízení s tímto postupem vyslovili souhlas – žalobci výslovný, žalovaný implicitní (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).
4. Dokazování soud neprováděl, neboť bylo možné rozhodnout toliko na základě obsahu správního spisu, který nevyžaduje provádění dokazování (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008 - 117, č. 2383/2011 Sb. NSS) a na základě skutečností, které byly mezi účastníky nesporné [srov. § 120 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), užitý na základě § 64 s. ř. s.].

Průběh řízení před správními orgány

5. Dne 19. 10. 2016 podala obec Jiřice (dále jen „obec“) k silničnímu úřadu žádost o určení právního vztahu. Obec požadovala určit, zda se na pozemku parc. č. XA ve vlastnictví žalobců (dále také jen „pozemek“ nebo „pozemek žalobců“) nachází VPÚK. Podání žádosti předcházelo zahájení správního řízení o odstranění pevné překážky (kovové závory) z pozemku, kterou na něj měli umístit žalobci v místě, kudy probíhá vyasfaltovaná cesta. Řízení o odstranění pevné překážky silniční úřad usnesením ze dne 12. 9. 2016, č. j. OD/77716/16, přerušil do doby pravomocného deklaratorního rozhodnutí o existenci, resp. neexistenci VPÚK na pozemku žalobců.
6. V průběhu řízení o určení právního vztahu argumentovali žalobci absencí jejich souhlasu s veřejným užíváním pozemku, jakož i absencí nezbytné komunikační potřeby. Uváděli přitom tři alternativní komunikace, po nichž by dle jejich názoru bylo možné pozemky v jejich sousedství obsluhovat. První alternativou měla být cesta vedoucí přes pozemky parc. č. XB a XC. Tato varianta by *de facto* znamenala zachování stávající asfaltové cesty vedoucí mj. i přes pozemek žalobců, avšak v místě, kde cesta v současné době zasahuje severovýchodní cíp pozemku žalobců, by se tomuto rohu pozemku krátkým obloukem vyhýbala přes shora identifikované pozemky (pro ilustraci viz níže připojené mapy). Dle tvrzení žalobců tato varianta odpovídá historické cestě v dané lokalitě. Kromě této (jižní) varianty, která by v podstatě znamenala posun stávající cesty o nepatrnou vzdálenost (tak aby nebyl dotčen pozemek žalobců), žalobci navrhovali a do leteckých map zakreslovali další dvě alternativní cesty (severní a východní alternativu).

7. Rozhodnutím ze dne 5. 4. 2017, č. j. OD/22092/17, silniční úřad deklaroval existenci VPÚK na části pozemku žalobců. V odůvodnění rozhodnutí silniční úřad uvedl, že pozemní komunikace, k jejíž existenci se vyjádřilo více než padesát občanů obce (jednalo se o společné písemné prohlášení adresované silničnímu úřadu – pozn. soudu), byla v současných hranicích historicky užívána již od dvacátých let 20. století a byla rovněž promítnuta v padesátých letech minulého století, jako stav úředně osvědčený, do veřejných listin. Z úředních zápisů týkajících se vlastnických práv k pozemku žalobců vyplývá, že původní vlastník pozemku pan V. B. a následně rovněž jeho dcera plně respektovali stav obecně užívané cesty. V roce 2004, aniž tomu současní vlastníci jakkoliv bránili, byla cesta v hranicích původní prašné cesty zpevněna asfaltovým povrchem. Žalobci nijak neprokázali, že by proti záměru obce na zpevnění obecně užívané pozemní komunikace jakkoli brojili. K argumentaci žalobců týkající se alternativních komunikací, tedy možných přístupových cest k nemovitostem v lokalitě, silniční úřad uvedl, že za alternativní komunikaci považuje judikatura veřejnou komunikaci, tedy v současné době existující obecně užívanou kategorii pozemní komunikace, nikoli pozemkovou parcelu, jež byla jako cesta v minulosti možná užívána, ale zákonné znaky pozemní komunikace zde zanikly. K prohlášením obyvatel předloženým žalobci silniční úřad uvedl, že prohlášení byla podepsána osobami, které s ohledem na svůj konkrétní vztah k věci a k žalobcům samotným nemohou být považovány za dostatečně věrohodné. K návrhu na provedení důkazu výpovědí svědků M. C. a M. Š. se silniční úřad nevyjádřil.
8. Proti rozhodnutí silničního úřadu podali žalobci odvolání, které žalovaný rozhodnutím ze dne 4. 9. 2017, č. j. 108911/2017/KUSK-DOP/Mal, zamítl. V odůvodnění rozhodnutí žalovaný uvedl, že cesta na pozemcích parc. č. XD, XB, XE a na části pozemku žalobců byla jako jeden celek užívána veřejností bez jakéhokoli bránění až do roku 2015. O zpevnění cesty rozhodla obec, a to bez jakýchkoli výhrad žalobců. Ti o realizaci stavebního provedení komunikace v roce 2004 prokazatelně věděli, nabyli vlastnické právo k nemovitostem ve stavu, který jim byl znám a byl zřejmý jednak ze stavu oploceného pozemku, jednak ze stavu asfaltovým povrchem zpevněné pozemní komunikace. Protože žalobci nevyužili v zákonných lhůtách soukromoprávních či veřejnoprávních prostředků k ochraně svého vlastnického práva [viz § 1085 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“) resp. § 129 odst. 1 písm. b) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)], založili ve prospěch obce řádnou držbu práva obecného užívání. Protože až do roku 2015 žalobci takovou držbu nenapadli, má se za to, že šlo o držbu pravou, a uplynutím desetileté lhůty tak fakticky došlo k vydržení *vlastnického práva* k části pozemku žalobců (žalovaný měl pravděpodobně spíše na mysli vydržení služebnosti stezky a cesty obcí, snad jakožto veřejného statku ve smyslu § 1260 odst. 2 občanského zákoníku, nikoli vlastnického práva jako takového – pozn. soudu). Dále žalovaný uvedl, že pro nemovitosti v lokalitě představuje komunikace na pozemcích parc. č. XD, XB, XE a na pozemku žalobců jediné řádné dopravní spojení s ostatními pozemními komunikacemi v obci. Žalovaný aproboval rovněž postup silničního úřadu, který nevyslechl žalobcem navrhované svědky, a to s ohledem na možnou zaujatost či nedůvěryhodnost těchto osob.
9. Proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 9. 2017 podali žalobci žalobu, které zdejší soud rozsudkem ze dne 19. 2. 2020, č. j. 46 A 171/2017 - 70, vyhověl. Soud správním orgánům vytkl, že se otázkou nutné komunikační potřeby, jakož i otázkou souhlasu žalobců (resp. souhlasu jejich právních předchůdců) s obecným užíváním jejich pozemku zabýval nedostatečným způsobem, a napadené rozhodnutí tak zrušil pro nepřezkoumatelnost. Dle

soudu se správní orgány ukvapily se závěry, že cesta na pozemku žalobců byla veřejností užívána od nepaměti a že ani žalobci po řadu let proti obecnému užívání cesty nebrojili. Silniční úřad dle soudu pochybil tím, že nevyslechl osoby, které žalobci navrhovali k výsledku a jejichž výpovědi mohli být pro věc relevantní. Soud se neztotožnil zejména s důvody, které správní orgány k neprovedení výsledku těchto osob vedly a které označil za absurdní a za neslučitelné s principy právního státu. Stejně tak měl soud za nedostatečné dokazování ve vztahu k možným alternativním cestám, kterými žalobci argumentovali. Měly-li správní orgány za to, že žádná z žalobci uváděných alternativních cest není vyhovující, měly tento závěr ke každé z nabízených alternativ odůvodnit. Konečně soud přisvědčil žalobcům, že celé řízení bylo vedeno tendenčně a že správní orgány nekriticky přejímaly stanovisko obce a naopak bez dostatečných důvodů odmítaly argumenty žalobců.

10. V návaznosti na rozsudek soudu žalovaný rozhodnutím ze dne 13. 3. 2020, č. j. 033208/2020/KUSK-DOP/Mal, rozhodnutí silničního úřadu ze dne 5. 4. 2017 zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Silniční úřad posléze předvolal k podání svědecké výpovědi řadu osob. Šlo jednak o osoby, které k výsledku navrhli v podání ze dne 5. 6. 2020 žalobci. Konkrétně to byli svědci M. C. (někdejší starosta obce) a M. Š. (někdejší místostarosta obce), kteří měli dle žalobců potvrdit, že žalobci „*od samého počátku řešili protiprávní stav s bývalým vedením obce.*“ Silniční úřad vyslechl též žalobci navržené svědky Ing. V. M., J. M., J. M. a V. T.. Kromě vyjmenovaných svědků, které k výsledku navrhli žalobci, silniční úřad vyslechl rovněž někdejší zastupitele obce K. T., M. D., M. M., V. C. a M. M.. Silniční úřad k výsledku předvolal též svědka Ing. P. K., ten se však vyjádřil pouze písemně.
11. Dne 20. 10. 2020 se uskutečnilo za přítomnosti účastníků řízení ústní jednání spojené s místním šetřením, v jehož rámci bylo pořízeno 39 fotografií, které byly doplněny o ručně psané popisky. Jak je z fotografií patrné, silniční úřad prostřednictvím oprávněných úředních osob uvedeného dne prověřoval v terénu možné alternativní cesty v lokalitě.
12. Dne 1. 3. 2021 vydal silniční úřad prvostupňové rozhodnutí, jímž deklaroval, že se na pozemku žalobců v části zaměřené geometrickým plánem, který je nezbytnou přílohou tohoto rozhodnutí, nachází VPÚK. V odůvodnění prvostupňového rozhodnutí silniční úřad konstatoval, že v rámci místního šetření dne 20. 10. 2020 bylo prokázáno, že se v lokalitě nenachází žádné alternativní komunikační spojení. To plyne z pořízené fotodokumentace založené ve správním spisu, na níž jsou zachyceny pozemky, po nichž by měly žalobci nabízené alternativní cesty procházet. Dle silničního úřadu nelze označovat za alternativní cesty takové, které „*nejdou řádnými/obecně užívanými pozemními komunikacemi dle § 2 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích.*“ Nelze spravedlivě požadovat, aby obec obnovila v místě již zaniklé účelové komunikace. Silniční úřad dále konstatoval, že právní předchůdci žalobců byli srozuměni s tím, že se na jejich pozemku nachází historicky užívaná cesta. Tato prašná cesta byla vyasfaltována v roce 2004 v původních kolejích, což plyne „*pouze s malými odchylkami*“ z výpovědí svědků zachycených v protokolech založených ve spisu. Z výpovědí svědků vyplynulo rovněž to, že cesta byla veřejností užívána pro přístup ke skládce a k zemědělským pozemkům. Silniční úřad dále připomněl, že hranicím vyasfaltované vozovky odpovídá i oplocení pozemku žalobců, které provedl někdejší vlastník pan M.. Asfaltový povrch byl na pozemek žalobců položen s vědomím původního vlastníka pozemku. Souhlas s obecným užíváním cesty tím byl nepochybně dán. Žalobci samotní, kteří nabyli pozemek v roce 2006, zprvu hranice historické cesty, zakreslené v pozemkových mapách již v roce 1933,

respektovali. Proti obecnému užívání části jejich pozemku nebrojili až do roku 2015. Bez ohledu na to pak dlouhodobé užívání cesty veřejností dle silničního úřadu založilo obci služebnost dle § 1260 odst. 2 občanského zákoníku.

13. Napadeným rozhodnutím žalovaný odvolání žalobců proti prvostupňovému rozhodnutí zamítl. Žalovaný se s hodnocením silničního úřadu, že po pozemku žalobců probíhá VPÚK, ztotožnil. Uvedl, že geometrickým plánem zaměřená část pozemku žalobců je nedílnou součástí VPÚK, která se nachází na pozemcích parc. č. XD, XF, XE, XB a XC. Dle žalovaného z obstaraných podkladů „*vyplývá relevance pro uplatnění speciálních pravidel pro cesty užívané veřejností odnepaměti*“. S odvoláním na svědecké výpovědi a vyjádření účastníků řízení žalovaný konstatoval, že cesta byla v současných hranicích užívána nejméně od dvacátých let 20. století. Vyslechnutí svědci – někdejší zastupitelé obce – potvrdili, že cesta byla zpevněna v hranicích respektovaných původním vlastníkem pozemku žalobců. Dle žalovaného je rovněž nezpochybnitelná „*skutečnost právním předchůdcem [žalobců] provedené rozhrady mezi jím užívaným pozemkem a hranicí stavebním provedením zpevněné pozemní komunikace včetně části pozemku [žalobců]*“. Žalobci zpevnění historické cesty na svém pozemku přitom respektovali od roku 2006 až do roku 2015. Dokládají-li žalobci, že v minulosti projevili nesouhlas s umístěním veřejného osvětlení na jejich pozemku, nejedná se o důkaz o projevu nesouhlasu s obecným užíváním cesty. Důkazem o projevu nesouhlasu není ani e-mailová komunikace žalobců se zástupci obce ohledně možného majetkoprávního vypořádání. Žalovaný má proto za to, že žalobci nečinili až do roku 2015 žádné právní kroky, k nimž by mohlo být přihlédnuto. Stav, kdy přes jejich pozemek probíhala obecně užívaná cesta, tedy vědomě trpěli déle než 10 let. Dle žalovaného neexistuje v lokalitě ani žádná jiná alternativní pozemní komunikace. Při místním šetření, v rámci něhož byla pořízena podrobná fotodokumentace pozemků, po nichž by měly cesty probíhat, nebyly žádné alternativní pozemní komunikace zadokumentovány.

Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

14. V žalobě žalobci ve vztahu k otázce nutné komunikační potřeby opětovně argumentují tím, že se v dané lokalitě nacházejí minimálně tři další alternativní cesty, a to jak z jižní, tak i ze severní a východní strany. Hlavní přístupovou cestou k nemovitostem v lokalitě je jižní komunikace. Tato komunikace dle katastru nemovitostí vede po pozemcích parc. č. XB a XC. V hranicích těchto pozemků cesta fakticky vedla do doby, než došlo v rozporu s právními předpisy k položení asfaltové vozovky na pozemek žalobců. Žalobci dále trvají na tom, že vhodnou komunikační alternativu k cestě vedoucí po pozemku žalobců představuje rovněž cesta vedoucí přes pozemky XC, XG, XH, XCH, XI, XJ a XK (tj. východní alternativa). Z kolejí v terénu je zřejmé, že zde již fakticky existuje dopravní cesta. K tvrzení silničního úřadu, že za alternativní komunikaci nelze považovat cesty na pozemcích, které nejsou „*řádnými/obecně užívanými pozemními komunikacemi*“, žalobci uvádí, že z místního šetření vyplynulo, že alternativní cesty jsou využívány ve všech směrech obyvateli obce. V rámci územního plánování jsou navíc budovány nové cesty, které se na alternativní cesty napojují. V rámci místního šetření dne 20. 10. 2020 bylo zjištěno zaměření na alternativních cestách, neboť tyto budou sloužit k dopravě do plánované nové zástavby obce. Než byl položen asfalt na pozemek žalobců, byly alternativní cesty ve srovnatelném stavu se spornou cestou. K žalobě žalobci připojili letecké fotografie, v nichž vyznačili průběh alternativních cest, jakož i audiovizuální

záznam, z něhož má být patrné, že v současné době již probíhají práce týkající se oprav či budování nových cest v lokalitě.

15. Co se týče souhlasu vlastníka pozemku s užíváním cesty veřejností, uvedli žalobci, že takovýto souhlas nikdy neudělili ani oni, ani jejich právní předchůdci, což bylo v průběhu řízení před správními orgány prokázáno. Cesta totiž vedla přes sousední pozemky parc. č. XB a XC, což vyplývá i z údajů obsažených v katastru nemovitostí. Přes pozemek žalobců tedy cesta nikdy nevedla, resp. zasahovala do něj jen v naprosto nepatrné míře. Později však došlo k neoprávněnému posunutí cesty na pozemek žalobců a k jejímu vyasfaltování. Proti tomuto stavu začali žalobci brojit, jakmile byl pozemek převeden do jejich vlastnictví. To dokazuje i komunikace s bývalým starostou obce M. C. a bývalým místostarostou M. Š.. Stavební překážku (závoru) na cestu žalobci umístili jako prostředek *ultima ratio*. Žalobci tedy odmítají, že by udělili veřejnosti byť konkludentní souhlas s užíváním části jejich pozemku. O tom, že žalobci dlouhodobě brojí proti zasahování do jejich vlastnického práva, svědčí i skutečnost, že v roce 2011 obec Jířice k žádosti žalobců odstranila z pozemku lampu veřejného osvětlení. Vzhledem ke skutečnosti, že obci muselo být zjevné, že vykonává právo, které jí nenáleží, nemohla v žádném případě vydržet vlastnického práva k části pozemku žalobců, jakož ani právo služebnosti, jak žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedl. K prokázání skutečnosti, že žalobci proti položení asfaltového povrchu na jejich pozemku dlouhodobě brojili, a to zejména v rámci komunikace s vedením obce, žalobci navrhli správním orgánům výslech tehdejších čelních představitelů obce pana M. C. a pana M. Š.. Správní orgány však chybně dospěly k závěru, že žalobci svá tvrzení neprokázali. Tvrzení, že cesta historicky vedla na přilehlých pozemcích parc. č. XB a XC, žalobci opírají o prohlášení obyvatel obce, kteří jsou údajně jedni z nejstarších v obci a kteří dle žalobců dokážou nezávisle zhodnotit historickou skutečnost. V několika prohlášeních, které žalobci připojili k žalobě (a která jsou rovněž součástí správního spisu), tito obyvatelé obce svým podpisem stvrzují, že až do doby zpevnění cesty asfaltovým povrchem nikdy přes pozemek žalobců nevedla žádná komunikace, resp. zasahovala do něj jen v naprosto nepatrné části, nikoliv však v rozsahu aktuálního asfaltového povrchu. Žalobci připomínají též to, že pan Ing. V. M., který byl od roku 2002 vlastníkem pozemku parc. č. XL (který se nachází severním směrem od pozemku žalobců) byl nucen zajistit věčné břemeno k pozemkům parc. č. XM a XN. Přístup po těchto pozemcích byl nucen zajistit právě proto, že přes pozemek žalobců žádná cesta nevedla. S vedením obce byl pan M. domluven, že cestu na pozemcích parc. č. XM a XN obnoví. Pan M. měl být dle žalobců rovněž svědkem situací, kdy žalobci u vedení obce brojili proti vyasfaltování části svého pozemku.
16. V části žaloby označené jako „*Procesní pochybení – rovné postavení stran*“, žalobci dále shrnují několik dalších námitek proti rozhodnutím správních orgánů (ať už jde o jejich formu či obsah), jakož i proti postupu, který vydání těchto rozhodnutí předcházelo. Žalobci namítají, že se správní orgány dopustily porušení zásady rovnosti účastníků řízení. Dle žalobců obec, která požádala o určení právního vztahu, ani neprokázala nezbytnost deklaratorního rozhodnutí pro uplatnění jejích práv. K napadenému rozhodnutí žalobci uvádějí, že jeho prvních sedm stran představuje pouze shrnutí východisek, na základě kterých by měly správní úřady v tomto typu řízení postupovat. Na některých místech nejsou „*samovolně vložené pasáže*“ jakkoliv dále rozvedeny. Žalobci kritizují též to, že správní orgány nevzaly v potaz svědeckou výpověď Ing. M., který dopodrobna popsal historický způsob užívání cest. Ani samotná prohlášení nejstarších občanů obce nevzaly správní orgány v potaz. Dále žalobci vyjadřují názor, že správní orgány účelové chování

představitelů obce akceptují, ačkoliv zároveň totéž vyčítají žalobcům. V této souvislosti žalobci zmiňují „archiv obce Jiřice“, který se měl za záhadných okolností ztratit právě ve chvíli, kdy byl potřebný pro účely řízení. Archiv se objevil na internetových stránkách obce až po vydání prvostupňového rozhodnutí. V archivu se nachází i fotografie zachycující asfaltování cesty v roce 2004. Tuto fotografii žalobci zakomponovali do textu žaloby. Ačkoliv tato fotografie zachycuje místo mimo pozemek žalobců, je z ní zjevný posun cesty, neboť po pravé straně byl odhrnut trávník. Přestože žalobci navrhovali, aby si silniční úřad zajistil fotografie z archivu, k takovému kroku silniční úřad nepřistoupil, a nezjistil tak dostatečným způsobem skutkový stav. Žalobci dále kritizují, že správní orgány ze svědeckých výpovědí vybraly jen ty pasáže, které svědčily ve prospěch obce. Jaké úvahy správní orgány k tomuto vedly, není zřejmé. Rozhodnutí správních orgánů postrádají argumentaci a úvahy, proč konkrétní výsledky nebyly brány v potaz, a proč naopak byly využity výpovědi ve prospěch obce. Žalovaný uvedl pouze to, že se se svědeckými výpověďmi seznámil a že nemá námitku žalobců za jakkoliv opodstatněnou. Žalovaný zcela pominul rozdíly ve výpovědích či údajné zastrašování svědků obcí. Nerovným přístupem k účastníkům řízení bylo rovněž to, že podpisový arch potvrzující výpověď žalobců správní orgány zamítly pro nadbytečnost a irelevantnost, zatímco podpisový arch předložený paní Š., který byl opatřen „*v rámci jakéhosi jednání v místním kulturním domě během večera u piva*“, byl vzat jako relevantní důkaz. Podpisový arch předložený paní Š. neměly správní orgány dle žalobce vůbec brát v potaz.

17. Pro výrazné deficity v odůvodnění mají žalobci napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelné. Celé řízení bylo dle jejich názoru vedeno tendenčně. Žalobci se pozastavují rovněž nad tím, že argumentace, slovosled i použité pasáže v odůvodnění napadeného rozhodnutí „nápadně připomínají vyjádření sepsaná obcí či silničním úřadem.“
18. Dne 13. 10. 2021 žalobci doplnili žalobu o důkazy – o katastrální mapy a o leteckou mapu lokality. Žalobci do map zakreslili trasu, v níž údajně vzniká nová alternativní cesta. Po cestě se dle jejich tvrzení již pohybují nákladní vozidla za účelem vytvoření nové komunikace. Žalobci soudu adresovali rovněž videa, která v lokalitě natočili dne 20. 9. 2021.
19. Žalovaný – jak z jeho vyjádření k žalobě plyne – má za to, že napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu s právními předpisy a že vady, které mu zdejší soud vytkl v rozsudku č. j. 46 A 171/2017 - 70, napravitel. Žalovaný trvá na tom, že se dostatečně zabýval jak otázkou souhlasu vlastníka pozemku s užíváním cesty veřejností, tak i s otázkou nezbytné komunikační potřeby. Oba tyto obligatorní znaky VPÚK byly dle žalovaného v posuzovaném případě naplněny.

Posouzení žaloby

Obecná východiska

20. Podle § 2 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích je pozemní komunikace dopravní cesta určená k užití silničními a jinými vozidly a chodci, včetně pevných zařízení nutných pro zajištění tohoto užití a jeho bezpečnosti.
21. Podle § 7 odst. 1 věty první zákona o pozemních komunikacích je účelovou komunikací pozemní komunikace, která slouží ke spojení jednotlivých nemovitostí pro potřeby vlastníků těchto nemovitostí nebo ke spojení těchto nemovitostí s ostatními pozemními komunikacemi nebo k obhospodařování zemědělských a lesních pozemků.

22. Z právní úpravy lze dovodit, že komunikace bude mít charakter účelové pozemní komunikace, bude-li naplňovat zákonem vymezené pojmové znaky pozemní komunikace (§ 2 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích) a současně pojmové znaky účelové pozemní komunikace vymezené v § 7 odst. 1 větě první citovaného zákona (resp. v § 7 odst. 2 věta první). Ke vzniku VPÚK dochází ze zákona (není třeba žádného úkonu správního orgánu) při současném naplnění čtyř znaků, kterými jsou podle ustálené judikatury správních soudů: a) patrnost a stálost cesty v terénu, b) spojení pozemků s veřejnou komunikací, c) souhlas vlastníka s obecným užíváním účelové komunikace a d) nutná komunikační potřeba (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 12. 2020, č. j. 1 As 347/2020 - 49; ze dne 10. 3. 2016, č. j. 7 As 252/2015 - 25; nebo ze dne 2. 5. 2012, č. j. 1 As 32/2012 - 42). Skutečnost, jak je či byl pozemek zanesen v katastru nemovitostí či v územním plánu, není z hlediska vzniku a existence VPÚK rozhodující (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 11. 2007, č. j. 6 Ans 2/2007 - 128; a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. 10. 2011, sp. zn. 22 Cdo 1733/2009).
23. Pro účely vymezení účelové komunikace z hlediska zákonných znaků je stěžejní § 2 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích, z něhož vyplývá, že účelová komunikace musí nejprve naplňovat povahu pozemní komunikace jako dopravní cesty určené k užití vozidly nebo chodci; toto první definiční kritérium vylučuje z existujících cest či stezek ty, jež nejsou v terénu buď dostatečně patrné, nebo nesplňují podmínku stálosti požadovanou pro všechny pozemní komunikace; musí se totiž jednat o stále znatelnou cestu v terénu, nikoli například o dočasně vyjeté koleje v trávě. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2015, č. j. 8 As 36/2014 - 68, vyplývá, že VPÚK nemusí mít zpevněný povrch, nemusí být ani stavbou v občanskoprávním smyslu, nemusí být ani zapsána jako komunikace v katastru nemovitostí, ale rozhodující je pouze faktický stav v terénu, tj. musí jít o cestu, která je prokazatelně užívána vozidly nebo chodci.
24. Dalším ze zákonných znaků definujících z právního hlediska účelovou komunikaci je požadavek jejího zákonného účelu. Tento je zakotven v § 7 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích, v němž je jasně stanoveno, že účelová komunikace má sloužit ke „*spojení jednotlivých nemovitostí pro potřeby vlastníků těchto nemovitostí nebo ke spojení těchto nemovitostí s ostatními pozemními komunikacemi nebo k obhospodařování zemědělských a lesních pozemků*“. Musí tedy jít o cestu, která: a) slouží ke spojení jednotlivých nemovitostí pro potřeby vlastníků těchto nemovitostí nebo b) ke spojení těchto nemovitostí s ostatními pozemními komunikacemi nebo c) k obhospodařování zemědělských a lesních pozemků. Pokud jde o spojení nemovitostí s ostatními pozemními komunikacemi, nepochybně sem lze zařadit připojení několika soukromých nemovitostí (např. skupiny domů) na jinou pozemní komunikaci, včetně jiné komunikace účelové (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 11. 2015, č. j. 3 As 62/2015 - 43). Dokonce i spojnice jediné nemovitosti s jinými pozemními komunikacemi splňuje znak zákonného účelu, a proto v určitých případech může být účelovou komunikací - pokud budou splněny i další tři znaky. Problematický bude v tomto případě zejména znak souhlasu vlastníka s veřejným užíváním, tedy užíváním neurčitým okruhem osob (srov. ČERNÍNOVÁ, M.; ČERNÍN, K.; TICHÝ, M. *Zákon o pozemních komunikacích: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015, komentář k § 7).
25. Pro účelové pozemní komunikace platí stejně jako pro ostatní pozemní komunikace režim tzv. obecného užívání (§ 19 zákona o pozemních komunikacích). Obecné užívání účelové pozemní komunikace spočívá v možnosti každého tuto komunikaci – v mezích předpisů

upravujících provoz na pozemních komunikacích a za podmínek stanovených zákonem o pozemních komunikacích – bezplatně užívat, a to způsobem obvyklým a k účelům, ke kterým je tato komunikace určena (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 5. 2011, č. j. 2 As 40/2011 - 99). Právo obecného užívání pozemních komunikací, byť může být spojeno s vlastnictvím soukromých osob, není tedy institutem soukromého práva, ale jedná se o veřejnoprávní oprávnění, které má svůj základ nikoli v občanskoprávních předpisech, ale vyplývá ze zákona o pozemních komunikacích (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 10. 2004, č. j. 5 As 20/2003 - 64).

26. Existuje-li v zákoně veřejnoprávní institut omezující vlastnické právo, aniž by s tímto omezením spojoval poskytnutí náhrady, je nezbytnou podmínkou jeho ústavní konformity souhlas vyjádřený vlastníkem. Tak je tomu právě v případě tzv. veřejně přístupných účelových komunikací definovaných v § 7 zákona o pozemních komunikacích, kdy je vlastnické právo omezeno tím, že vlastník musí strpět obecné užívání pozemku jako komunikace a umožnit na něj veřejný přístup. Zákon o pozemních komunikacích toto omezení nespojuje s poskytnutím finanční náhrady. Jediný ústavně konformní výklad je proto ten, že s takovým omezením vlastnického práva musí vlastník příslušného pozemku souhlasit. Tomuto závěru nikterak neodporuje skutečnost, že účelová komunikace a obecné užívání komunikací jsou instituty veřejnoprávními, nikoli soukromoprávními. Souhlas vlastníka může být buď výslovný, nebo konkludentní. Jestliže vlastník se zřízením účelové komunikace souhlasil, jsou jeho soukromá práva v takovém případě omezena veřejnoprávním institutem obecného užívání pozemní komunikace, které nemůže být vyloučeno jednostranným úkonem vlastníka, jenž takový souhlas udělil, ani jeho právních nástupců (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 2. 2006, sp. zn. 22 Cdo 1173/2005). Pokud vlastník pozemku v minulosti, kdy pozemek začal sloužit jako VPÚK, s tímto nevyslovil kvalifikovaný nesouhlas, jde o VPÚK vzniklou ze zákona. Naproti tomu v případě nesouhlasu musí jít o aktivní jednání vlastníka pozemku. Rovněž komunikace, u níž sice již nelze zjistit, zda byla některým z předchozích vlastníků obecnému užívání věnována, jež však byla jako veřejná cesta užívána od nepaměti z naléhavé komunikační potřeby, je VPÚK (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2009, č. j. 5 As 27/2009 - 66; či ze dne 22. 12. 2009, č. j. 1 As 76/2009 - 60). Pokud vznikne účelová komunikace, je její právní status závazný i pro budoucí majitele dotčeného pozemku, kteří nejsou oprávněni komunikaci ze své vůle uzavřít. Výjimku z tohoto pravidla tvoří pouze případy, kdy nedochází k převodu mezi soukromými subjekty, ale kdy je komunikace nabývána od veřejnoprávní korporace – zde nelze souhlas bez dalšího presumovat (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 9. 1. 2008, sp. zn. II. ÚS 268/06).
27. Kromě nutného souhlasu je další dodatečnou podmínkou strpění obecného užívání komunikace neexistence jiného rovnocenného komunikačního spojení. V nálezu sp. zn. II. ÚS 268/06 Ústavní soud uvedl, že „vedle nezbytného souhlasu vlastníka je podmínkou veřejného užívání soukromého pozemku též existence nutné a ničím nenahraditelné komunikační potřeby. Z dnešních hledisek posuzování legitimních omezení základních práv se totiž jedná o nezbytnou podmínku proportionality omezení. Zjednodušeně řečeno, existují-li jiné způsoby, jak dosáhnout sledovaného cíle (zajištění komunikačního spojení nemovitostí), aniž by došlo k omezení vlastnického práva, je třeba dát před omezením vlastnického práva přednost těmto jiným způsobům“ (bod 34). Týž závěr Ústavní soud zopakoval v nálezech ze dne 15. 3. 2011, sp. zn. III. ÚS 2942/10, ze dne 21. 9. 2011, sp. zn. II. ÚS 3608/10, a ze dne 27. 10. 2011, sp. zn. I. ÚS 263/11, a odkázal na něj i v usnesení ze dne 2. 4. 2015, sp. zn. II. ÚS 136/15.

Shrnutí sporu

28. Předmětem sporu mezi účastníky řízení je otázka, zda se na pozemku žalobců parc. č. XA nachází VPÚK, či nikoliv. Pozemek žalobců, uprostřed něhož se nachází stavební parcela a rodinný dům, je oplocen, avšak toto oplocení při západní straně hranici pozemku přesně nelemuje. Část pozemku zůstává neoplocena. Právě do této neoplocené části pozemku zasahuje vyasfaltovaná cesta, která propojuje nemovitosti v severovýchodní části obce s ostatními pozemními komunikacemi v obci. Tato vyasfaltovaná cesta se nachází v rovnoběžné pozici k oplocení pozemku žalobců při jeho západní straně. Splnění prvních dvou (zákonných) podmínek VPÚK (tj. že se na pozemku žalobců nachází zřetelná dopravní cesta, která slouží k účelům uvedeným v § 7 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích) není mezi stranami sporné.
29. Mezi stranami je sporné, zda cesta vedoucí přes pozemek žalobců naplňuje rovněž znaky VPÚK dovozené judikaturou. Žalobci s tím, že veřejnost užívá část jejich pozemku vně oplocení (v podstatě jde o část pozemku ve tvaru trojúhelníku o ploše maximálně několika desítek metrů čtverečních) nesouhlasí. Jak ze správního spisu plyne, zhruba v roce 2015 začali žalobci proti tomuto *statu quo* intenzivně brojit a v inkriminované části pozemku instalovali pevnou překážku – závoru. Z mnoha fotografií založených ve správním spisu plyne rovněž to, že v části vyasfaltované cesty, která se nachází na pozemku žalobců, žalobci záměrně parkovali osobní vozidla, aby znemožnili průjezd vozidlům jiných osob. Jak plyne rovněž ze správního spisu, postupovali tak k nelibosti vlastníků jiných nemovitostí v lokalitě. Jednalo se zejména o paní B. Š., která vlastní nemovitosti nacházející se severním směrem od pozemku žalobců a která v průběhu deklaratorního řízení aktivně vystupovala na podporu žadatelky – obce, spolu s níž se domáhala určení existence VPÚK na pozemku žalobců. Žalobci jsou názoru, že se VPÚK na jejich pozemku nenachází, neboť původní cesta vedla v hranicích sousedních pozemků parc. č. XB a XC, které se nachází ve vlastnictví paní Mgr. L. K.. Toto tvrzení žalobci opírají zejména o argument, že dle katastru nemovitostí má být způsob využití těchto pozemků „ostatní komunikace“, jakož i o výpovědi starousedlíků žijících v obci. Žalobci tedy v podstatě tvrdí, že se původní cesta „posunula“ ze shora uvedených pozemků východním směrem, a „zasáhla“ tak i jejich pozemek. K tomu mělo dojít v roce 2004, kdy byl v místě položen asfaltový povrch. Ten však dle žalobců původní prašnou cestu přesně nekopíroval. Žalobci jsou tedy názoru, že alternativní cesta se nachází na pozemcích parc. č. XB a XC, tj. těsně vedle stávající vyasfaltované cesty, kde cesta vedla i v minulosti. Vedle toho žalobci tvrdí a do katastrálních a leteckých map vyznačují další spojnice, po nichž dle jejich názoru lze nemovitosti nacházející se na sever od jejich pozemku spolehlivě obsloužit. Žalobci tvrdí, že vlastník pozemku (ať už žalobci samotní či jejich právní předchůdce) s tím, aby pozemek užívala veřejnost, nikdy neudělil souhlas. Krátce nato, co byla cesta v roce 2004 vyasfaltována (čímž mělo dojít k náhlému posunu cesty), nabyli pozemek do vlastnictví žalobci, kteří se okamžitě začali ohrazovat proti tomu, aby po jejich pozemku vedla dopravní cesta. Vzhledem k tomu nemohlo nikdy dojít ani k udělení konkludentního souhlasu s užíváním pozemku žalobců veřejností.
30. Správní orgány naproti tomu na základě provedeného dokazování dospěly k závěru, že asfaltový povrch byl v roce 2004 položen přímo v kolejích vyjeté prašné cesty, tj. že k žádnému faktickému posunu trasy v terénu nedošlo. Cesta tedy po pozemku žalobců vedla celá léta, přičemž ani po roce 2004 žalobci proti užívání cesty veřejností nebrojili. Začali tak činit teprve v průběhu roku 2015, kdy už byl udělen jejich konkludentní souhlas

s tím, že část pozemku užívá veřejnost. Dle správních orgánů se v lokalitě nenachází ani žádné jiné rovnocenné komunikační spojení. Správní orgány tak mají oproti žalobcům za to, že obligatorní znaky VPÚK, jejichž naplnění žalobci rozporují, jsou v posuzovaném případě dány, a že tak byl zaveden důvod pro vyhovění žádosti obce, která o deklaraci existence této komunikace usiluje.

31. Pro lepší srozumitelnost rozsudku soud níže připojuje katastrální mapu a ortofoto mapu, z nichž se podává stav v lokalitě. Jak je patrné, vyasfaltovaná cesta v místě probíhá zejména po pozemcích parc. č. XF a parc. č. XE (oba ve vlastnictví obce) a zasahuje rovněž do severozápadního rohu pozemku žalobců parc. č. XA. V těsné blízkosti cesty se nachází pozemky parc. č. XB a XC (oba ve vlastnictví Mgr. K.), kudy dle žalobců cesta vedla před jejím vyasfaltováním v roce 2004. Na pozemku parc. č. st. XO se nachází rodinný dům ve vlastnictví paní Š.. Pozemek parc. č. XL, na němž je patrná stavební činnost, je ve vlastnictví rodiny R..

mapy zanonymizovány

K namítaným formálním vadám rozhodnutí a k procesnímu postupu správních orgánů

32. Soud se předně vyjadřuje k námitkám, které žalobci formulovali ke konci žaloby. Naráží-li žalobci na obtížnou srozumitelnost napadeného rozhodnutí (hovoří o „samovolně vložených pasážích“, které nejsou dále rozvedeny), musí jim soud přisvědčit. Nejen napadené rozhodnutí, ale ani rozhodnutí prvostupňové není dle názoru soudu rozhodně ukázkou toho, jak by měl individuální správní akt vypadat, neboť struktura obou těchto rozhodnutí činí text značně nepřehledným a obtížně srozumitelným. Přesto má soud za to, že z obou rozhodnutí lze ještě seznat, jaké závěry správní orgány učinily a co je k těmto závěrům vedlo. Nosné důvody obou rozhodnutí soud shrnul výše v narační části rozsudku. Vyplývá z nich, že správní orgány dospěly na základě provedení dokazování (na základě výsledku svědků a na základě v terénu uskutečněného místního šetření) oproti žalobcům k závěru, že cesta na pozemku žalobců splňuje všechny obligatorní znaky VPÚK. Napadené rozhodnutí je tedy i navzdory jeho deficitům dle názoru soudu (co se srozumitelnosti týče) ještě přezkoumatelné.
33. Ústřední argumentační linií žaloby je předpojatost a tendenčnost obou rozhodnutí správních orgánů, jakož i řízení, které vydání těchto rozhodnutí předcházelo. Žalobci na mnoha místech v žalobě naznačují, že správní orgány žadatele nadřžovaly, nekriticky přejímaly stanoviska obce, jakož i důkazy předložené obcí, zatímco důkazy předložené žalobci upozadily, či zcela pominuly. Tato argumentace byla leitmotivem již první žaloby, které soud rozsudkem č. j. 46 A 171/2017 - 70 vyhověl. Soud tehdy žalobcům v jejich názoru přisvědčil a uvedl, že správní orgány v rozporu se zásadou rovnosti rezignovaly na objektivní a nestranné vedení řízení. Nyní soud musí zhodnotit, zda v řízení, které vydání prvostupňového a napadeného rozhodnutí předcházelo, byly vady vytykané soudem napraveny.
34. Argumentují-li žalobci, že je „s podivem, že argumentace, slovosled i použité pasáže v [napadeném rozhodnutí] nápadně připomínají vyjádření sepsaná obcí Jiřice či [silničním úřadem]“, uvádí soud, že takováto výtka není sama o sobě způsobila zpochybnit zákonnost rozhodnutí, neboť správním orgánům nic nebrání v tom, aby argumentaci jednoho z

účastníků řízení (pokud se s ní ztotožní a pokud se současně vypořádají s argumentací ostatních účastníků řízení) převzaly, a to třeba i doslovně. Mají-li snad žalobci podezření, že správní orgány vyhotovovaly svá rozhodnutí přímo v součinnosti s obcí či jejím zástupcem (ve své první žalobě žalobci namítali, že obec v řízení zastupoval zaměstnanec žalovaného JUDr. H.), měli své pouhé náznaky upřesnit a dát jim podobu řádného žalobního bodu.

35. Naznačují-li žalobci, že obec jako žadatelka neprokázala, že je určení právního vztahu nezbytné pro uplatnění jejích práv (což je dle § 142 odst. 1 správního řádu podmínkou pro vydání deklaratorního rozhodnutí), uvádí soud, že obec je veřejnoprávní korporací, která pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů [srov. § 2 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů]. S ohledem na to, že se pozemek žalobců, po němž sporný úsek dopravní cesty probíhá, nachází na pozemku obce, která o určení právního vztahu požádala, je za situace, kdy žalobci průjezd po cestě ostatním obyvatelům obce znemožňovali umístěním závory, legitimní zájem obce na určení právního vztahu zřejmý.
36. Co se týče námitek směřujících k provedení či neprovedení důkazů a ke způsobu vyhodnocení jednotlivých důkazů, vyjadřuje se k nim soud níže. Na tomto místě soud pouze poznamenává, že byť napoprvé soud v rozhodnutích obou správních orgánů spatřoval jednoznačné porušení rovného postavení stran, po vrácení věci soudem došlo k výsledku mnoha svědků, včetně těch, které k výsledku navrhli žalobci. Silniční úřad provedl též důkladné místní šetření za účelem zjištění, zda se v lokalitě nenachází alternativní komunikace ke sporné cestě vedoucí přes pozemek žalobců. Přes mnohé výtky ke kvalitě obou rozhodnutí správních orgánů soud konstatuje, že z odůvodnění těchto rozhodnutí, jakož ani z řízení, které vydání těchto rozhodnutí předcházelo, nenabyl dojmu, že by správní orgány nadále stranily obci, která o určení právního vztahu požádala.

K tvrzené neexistenci souhlasu vlastníka cesty s užíváním cesty veřejností

37. Jak soud uvedl již výše, je pro ústavní konformitu bezúplatného omezení vlastnického práva vlastníka cesty nezbytné, aby s ním vyslovil vlastník cesty souhlas (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 15. 3. 2011 ve věci sp. zn. III. ÚS 2942/2010). Tento souhlas může být přitom dán i konkludentně, pokud vlastník po určitou dobu nebrání veřejnosti v užívání cesty. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2009, č. j. 5 As 27/2009 - 66, č. 2012/2010 Sb. NSS, vyplývá, že pokud pozemek s veřejně přístupnou účelovou komunikací nabyl nový vlastník, je vázán (i konkludentním) souhlasem původního vlastníka s užíváním. Nesmí proto bránit veřejnosti v užívání cesty jen proto, že sám s takovým užíváním nesouhlasí.
38. Jak z napadeného, jakož i prvostupňového rozhodnutí vyplývá, mají správní orgány za to, že veřejností užívaná cesta probíhá přes pozemek žalobců minimálně již řadu desítek let, s čímž právní předchůdci žalobců vyslovovali tichý souhlas. To správní orgány odůvodňují výpověďmi svědků, kteří převážně potvrdili, že asfaltový povrch byl nanesen na původní prašnou cestu, čímž v podstatě popřeli, že by v roce 2004 došlo k posunu cesty na žalobcův pozemek.
39. Svědek M. C., který v roce 2004 vykonával funkci starosty obce, v rámci své výpovědi uvedl, že k vyasfaltování cesty, která se v místě dle jeho tvrzení nachází odjakživa (minimálně od roku 1977) a která byla v minulosti využívána zejména zemědělským

družstvem pro přístup na pole, došlo na základě iniciativy rodiny Š., která si stěžovala na prašnost cesty. Oplocení pozemku žalobců „akceptuje historickou cestu“. Teprve na základě geometrického plánu bylo zjištěno, že cesta probíhá zčásti i po pozemku žalobců. Pan C. nepamatuje, že by žalobci někdy proti vyasfaltování cesty brojili. Svědek K. T., zastupitel obce v roce 2004, při výslechu vypověděl, že cesta byla zpevněna kvůli stížnostem obyvatel. Jednalo se o rekonstrukci cesty, která byla ve špatném stavu. Asfaltovalo se dle oplocení pozemku žalobců. V návaznosti na to se rušila část zeleně. Opravena byla stávající cesta, a to bez zkoumání, na jakých pozemcích se nachází. Žalobci proti zpevnění cesty nezačali brojit ihned – teprve poté, co se do obce nastěhovali. Svědek M. D., zastupitel obce v roce 2004, vypověděl, že v místě se odnepaměti nacházela prašná cesta, která sloužila pro přístup ke kontejneru komunálního odpadu. Cesta byla k žádosti paní Š. vyasfaltována, a to v původní šíři. Proti tomu začali posléze žalobci brojit. Svědkyně M. M., zastupitelka obce v roce 2004 a stávající starostka obce, vypověděla, že cesta byla zpevněna na základě stížnosti paní Š., a to v původní šíři. Oplocení na pozemku žalobců lemuje stávající asfaltovou cestu stejně, jako lemovalo kdysi cestu prašnou, která se v místě nachází minimálně od roku 1927. Proti užívání části pozemku žalobců veřejností začali žalobci brojit zřejmě v letech 2015 - 2016. V době zpevnění cesty nikdo tomuto nebránil. Svědek V. C., zastupitel obce v roce 2004, vypověděl, že cesta, která byla využívána pro přístup ke skládce, je v místě odjakživa, minimálně 57 let. Samotnému vyasfaltování nejspíše byl přítomen, neboť v ulici, kudy cesta prochází, bydlí. Pan C. si nepamatuje, kdy žalobci započali brojit proti vyasfaltování cesty, možná tomu ale bylo někdy v době, kdy pozemek zakoupili. Všichni předchozí vlastníci pozemku žalobců nicméně tolerovali, že je část tohoto pozemku využíván jako veřejná cesta. Svědek M. Š., který v minulosti vykonával funkci místostarosty obce, vypověděl, že zastupitelstvo obce se v roce 2004 usneslo, že cestu zpevní, a to na základě opakovaných stížností paní Š.. K samotnému vyasfaltování cesty pan Š. uvedl: „[s]e zástupci firmy Colas jsme cestu prošli a usnesli jsme se, že cesta se bude zpevňovat pouze na místech vyježděných kolejí od vozidel, tím pádem cesta zasáhla do pozemku [žalobců], kdy pozemky nebyly oploceny dle skutečných hranic uvedených v katastru. Cesta se tím pádem posunula k hranici pozemku [žalobců].“ Svědek M. M., zastupitel obce v roce 2004, vypověděl, že v místě se odjakživa nacházela prašná cesta, tato cesta se později „kopírovala asfaltem“. Pan M. se domnívá, že cesta vedla v místě, kde je nyní položen asfalt. Nebyla tedy blíže domu paní Š.. Naopak svědek J. M. vypověděl, že „[c]esta vedla původně úplně jinak“, a to blíže domu rodiny Š.. Svědek současně uvedl, že je v souvislosti s touto kauzou zastrašován a že mu jeden ze stávajících zastupitelů obce vyhrožuje. Svědek J. M. vypověděl, že si nevybavuje, zda původní prašná cesta vedla blíže domu rodiny Š. Svědek V. T. vypověděl, že oplocení nelemuje původní cestu. Mezi cestou a oplocením byl pás zeleně. Původní prašná cesta vedla těsně před plotem u domu rodiny Š.. Svědek Ing. P. K., který se na předvolání k silničnímu úřadu nedostavil, ve svém písemném vyjádření uvedl toliko, že „komunikace řešená tímto spisem, byla odjakživa veřejnou účelovou komunikací, co [jeho] paměť sahá (a paměť rodinných příslušníků), vždy takto existovala.“ Svědek Ing. V. M. v rámci své svědecké výpovědi uvedl řadu informací z historie majetkoprávních vztahů v lokalitě. Zmínil též alternativní cesty, které se v minulosti v lokalitě nacházely. K otázce, jak dříve vypadala cesta na pozemku žalobců, svědek uvedl, že se jednalo o nezpevněnou cestu, jejíž šířka byla užší než stávající vyasfaltovaná cesta.

40. Jak z prvostupňového i napadeného rozhodnutí plyne, správní orgány učinily závěr o tom, že veřejností užívaná cesta po pozemku žalobců probíhala již řadu desítek let před jejím vyasfaltováním v roce 2004, na základě shora uvedených svědeckých výpovědí. Dle

silničního úřadu toto z výpovědí svědků vyplývá „*pouze s malými odchylkami*“. Rovněž žalovaný zhodnotil, že někdejší zastupitelé obce potvrdili, že cesta se nachází v týchž místech, kudy probíhala již před desítkami let. Byť si soud dokáže představit důslednější vyhodnocení svědeckých výpovědí a porovnání vzájemných rozporů mezi podanými informacemi, má za to, že vyslechnutí svědci skutečně *převážně* potvrdili, že cesta po pozemku žalobců vedla již v minulosti, tj. před jejím zpevněním. Kategorický opak vyslovili pouze žalobci navržení svědci J. M. a V. T., kteří v podstatě zcela potvrdili slova žalobců o tom, že se cesta nacházela blíže pozemku paní Š.. (Pan T. nicméně uvedl, že mezi cestou a oplocením byl pás zeleně, který však mezi cestou a oplocením žalobců je stále, jak je patrné na výše uvedeném leteckém snímku.) Naproti tomu někdejší starosta obce pan M. C., kterého žalobci navrhovali k výslechu, žalobcům zapravdu nedal. Z jeho tvrzení, že oplocení na pozemku žalobců akceptuje historickou cestu, vyplývá spíše to, že oplocení západní hranici pozemku nekopíruje právě kvůli tomu, jak cesta vedla i v minulosti, tj. že cesta zasahovala do neoplocené části pozemku i před jejím zpevněním. Ani někdejší místostarosta obce pan M. Š., kterého navrhli k výslechu rovněž žalobci, se dle soudu nepostavil zcela na stranu žalobců, neboť ve své svědecké výpovědi uvedl, že se cesta měla asfaltovat v původních kolejích. Byť by jeho ne zcela jednoznačnou a shora přesně citovanou výpověď bylo možné chápat i tak, že k posunu cesty na pozemek žalobců došlo až při jejím zpevnění, je soud názoru, že svědek hovořil spíše o tom, že pozemek žalobců byl veřejnou cestou dotčen již před vyasfaltováním. Za ne zcela jednoznačnou má soud rovněž výpověď svědka K. T., který uvádí, že opravena byla stávající cesta, ale který současně hovořil o tom, že v návaznosti na vyasfaltování byla zrušena část zeleně. Žádné světlo do věci – stran otázky přesného průběhu cesty – nevnesli svědci J. M. a Ing. P. K.. Zcela proti verzi žalobců o tom, že cesta byla při zpevnění posunuta na pozemek žalobců, pak svědčí vyjádření někdejších zastupitelů obce M. D., M. M. a V. C., kteří shodně potvrdili, že asfalt byl v roce 2004 položen v místech vyjetých kolejích původní prašné cesty. Co se týče námitky, že správní orgány nevzaly v potaz výpověď svědka Ing. V. M., který měl dle žalobců dopodrobna popsat „historický způsob užívání cest“, uvádí soud, že ve výpovědi jmenovaného svědka lze nalézt spíše rozpor s verzí žalobců o tom, že po jejich pozemku cesta před zpevněním nevedla, neboť svědek k otázce, jak vypadala cesta na pozemku žalobců před rokem 2004, uvedl, že sice byla užší, ale vedla přes něj.

41. Co se týče fotografie z roku 2004, kterou žalobci zakomponovali do textu žaloby a která má dle žalobců prokazovat jejich tvrzení, že cesta vedla blíže pozemku paní Š. (tato fotografie je součástí správního spisu – předložila ji silničnímu úřadu obec spolu s podáním ze dne 27. 1. 2017), uvádí soud, že ani při důkladném zkoumání detailů této fotografie nerozpoznal, kudy měla původní prašná cesta vést. Ostatně sami žalobci uvádějí, že fotografie byla pořízena na jiném místě, tj. nikoliv ve sporném úseku cesty na pozemku žalobců. Jedná se tedy o důkaz nezpůsobilý verzi žalobců o někdejším průběhu cesty potvrdit.
42. Soud má tedy za to, že závěr správních orgánů o tom, že cesta po pozemku žalobců vedla již řadu desítek let před tím, než byla v roce 2004 zpevněna, spíše ob stojí, neboť z obstaraných svědeckých výpovědí takovéto informace skutečně převážně vyplývají. Co se týče námitky žalobců, že správní orgány neměly vůbec brát v potaz podpisový arch, který opatřila paní Š. „*v místním kulturním domě během večera u piva*“, uvádí soud, že třebaže struktura prvostupňového rozhodnutí činí tento individuální správní akt poměrně obtížně srozumitelným (přičemž na některých místech není zcela zřejmé, kde silniční úřad vyjadřuje vlastní názor a kde pouze rekapituluje podání jednotlivých účastníků řízení), má

za to, že závěr, že cesta přes pozemek žalobců vedla již před rokem 2004, vystavěl silniční úřad toliko na základě vyjádření svědků, které řádně vyslechl a jejichž výsledku byli přítomni i žalobci i jejich zástupce. K písemným vyjádřením (ať už získaným od jakéhokoli účastníka řízení) tedy silniční úřad nepřihlížel a omezil se na hodnocení svědeckých výpovědí jednak těch osob, které v roce 2004 v pozici zastupitelů obce o zpevnění cesty sami rozhodovaly, a jednak osob, které k výsledku navrhli sami žalobci. Rovněž žalovaný v napadeném rozhodnutí hovoří o tom, že vyslechnutí svědci potvrdili, že cesta se i před jejím zpevněním nacházela na pozemku žalobců, což právní předchůdce žalobců respektoval. Soud se domnívá, že správní orgány nepochybily při hodnocení obstaraných důkazů o tom, že stávající asfaltová cesta kopíruje někdejší prašnou cestu. Nelze tedy tvrdit, že by správní orgány účelově důkazy selektovaly a zohlednily z nich jen ty, které byly ku prospěchu obce.

43. I kdyby však bylo skutečně pravdou to, co žalobci tvrdí (tj. že k posunu cesty na pozemek žalobců došlo teprve v roce 2004 při jejím vyasfaltování), má soud za to, že ob stojí rovněž závěr správních orgánů o tom, že konkludentní souhlas s veřejným užíváním části pozemku vyslovili sami žalobci v průběhu let, kdy pozemek vlastní. Žalobci tvrdí, že sotva nabyli pozemek do svého vlastnictví, začali se proti veřejnému užívání cesty v části, kde na jejich pozemek zasahuje, ohrazovat. Na podporu tohoto tvrzení správním orgánům v průběhu řízení několikrát předložili e-mailovou komunikaci s někdejšími představiteli obce M. C. a M. Š.. Printscreeny této elektronické komunikace žalobci učinili rovněž přílohou žaloby. Předložené zprávy nicméně pocházejí teprve z roku 2015, ačkoliv pozemek měli do svého vlastnictví nabýt již v roce 2006. Tyto zprávy navíc ani nesvědčí o tom, že žalobci nějakým aktivním způsobem bránili tomu, aby jejich pozemek užívala veřejnost. Ve zprávě ze dne 12. 1. 2015 žalobci navrhli obci pronájem části pozemku za částku 1000 Kč měsíčně. Ve zprávě ze dne 7. 2. 2015 žalobci obci navrhli odprodej pozemku za částku 1000 Kč/m². Teprve z elektronické komunikace ze září roku 2015 vyplývá, že žalobci na spornou část pozemku instalovali závoru.
44. Snaží-li se žalobci svůj nesouhlas s tím, aby bylo zasahováno do jejich vlastnictví, dokladovat tím, že v roce 2011 obec k jejich žádosti odstranila z pozemku lampu veřejného osvětlení, uvádí k tomu soud ve stručnosti, že skutečnost, že žalobci nesouhlasili s tím, aby se na jejich pozemku nacházela lampa veřejného osvětlení, rozhodně nesvědčí o tom, že nesouhlasili také s tím, aby část jejich pozemku užívala veřejnost. Jedná se tedy o zcela irelevantní důkaz. Soud je však názoru, že ani elektronickou komunikací dokladovaná snaha žalobců o soukromoprávní řešení situace (návrh žalobců na pronájem či prodej části jejich pozemku) sama o sobě nesvědčí o projevu jejich v minulosti vyjádřeného kvalifikovaného nesouhlasu s užíváním pozemku veřejností (srov. zejména rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2009, č. j. 1 As 76/2009 - 60, č. 2028/2010 Sb. NSS; či ze dne 30. 9. 2009, č. j. 5 As 27/2009 - 66, č. 2012/2010 Sb. NSS). Jak totiž z odborné literatury vyplývá, pokud určitý pozemek začíná užívat jako cestu veřejnost a vlastník s tímto stavem nesouhlasí, pak musí dát svůj nesouhlas najevo *aktivně*. To znamená, že nesouhlas vlastníka musí mít takovou podobu, aby byl seznatelný vnějšmu světu (zejména uživatelům dané pozemní komunikace). O vyjádření kvalifikovaného nesouhlasu s užíváním pozemku veřejností tedy bude možné hovořit např. tehdy, pokud vlastník pozemku v době, kdy začíná docházet k jeho užívání ze strany veřejnosti, pozemek například oplotil, umístil na něj ceduli zakazující vstup nebo z něj alespoň ústně uživatele cesty opakovaně vykazoval (srov. ČERNÍNOVÁ, M.; ČERNÍN, K.; TICHÝ, M. *Zákon o pozemních komunikacích: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015, komentář k

§ 7). Jak nicméně ze správního spisu vyplývá, žalobci začali veřejnosti aktivně bránit v užívání jejich pozemku teprve v průběhu roku 2015, kdy na pozemek umístili závoru a kdy začali průjezd po cestě blokovat svými auty (žalobci sami hovoří o tom, že se z jejich strany jednalo o prostředek *ultima ratio*). Pokud žalobci svoji nelibost nad tím, že část jejich pozemku slouží veřejnosti, vyjadřovali předtím pouze v rámci komunikace s představiteli obce (tj. nedali jej najevo veřejnosti například některým ze způsobů výše uvedených), kvalifikovaný nesouhlas neprojevovali.

45. Soud je tedy názoru, že v daném případě bylo spolehlivě prokázáno, že žalobci začali aktivně bránit veřejnosti v užívání jejich pozemku teprve v roce 2015, tj. cca 11 let poté, co cesta byla vyasfaltována (a kdy mělo dojít k jejímu posunu). Takováto doba pak dle názoru soudu byla zcela dostačující pro udělení tichého souhlasu vlastníka pozemku se vznikem veřejné cesty. Jak z výše citované komentářové literatury vyplývá, judikatura neposkytuje přesnou odpověď na otázku, po jak dlouhou dobu musí vlastník pozemku tolerovat užívání cesty veřejností, aby došlo k udělení konkludentního souhlasu. Dle autorů citovaného komentáře je třeba zohlednit okolnosti konkrétního případu, zejména zda vlastník o obecném užívání věděl nebo mohl vědět a zda mu nějaká objektivní překážka bránila v tom, aby včas zakročil. Dle autorů komentáře *„například každodenní užívání cesty vedoucí kolem rodinného domu vlastníka této cesty veřejností, které bude trvat dva roky, může již postačovat k tomu, abychom konstatovali, že vlastník svou nečinností dal souhlas ke vzniku veřejné cesty. Avšak stejná doba dvou let nemusí postačovat k prohlášení za veřejnou cestu v případě, kdy jde o cestu vedoucí kolem rekreační chaty, jejíž postarší majitel ji ze zdravotních důvodů již dva roky nenavštívil a o postupně vzrůstajícím veřejném užívání svého pozemku se tak nemohl dozvědět.“*
46. Jak vyplývá z mnoha podkladů založených ve správním spisu, cesta vede severním směrem od pozemku žalobců k dalším rodinným domům. Cesta je ale patrně užívána nejen vlastníky tam situovaných nemovitostí, ale i jinými občany obce pro přístup ke skládce či kontejnerům v lokalitě místně označované jako „Šutrák“. Soud je názoru, že z okolností daného případu jednoznačně plyne, že žalobci užívání cesty v blízkosti jejich novostavby širokou veřejností zaregistrovali v podstatě již v době, kdy nabyli vlastnické právo k pozemku. Ostatně sami tvrdí, že proti tomuto stavu brojili „od samého počátku“. Jak ale soud uvedl, nejednalo se o potřebné aktivní jednání, které by mohla širší veřejnost zaregistrovat. Soud tedy uzavírá, že i kdyby nebylo dostatečně prokázáno, že cesta na pozemku žalobců vedla již dlouhou řadu let před tím, než byla v roce 2004 zpevněna, vyplývá ze správního spisu přesvědčivým způsobem to, že žalobci začali veřejnosti v užívání jejich pozemku aktivně bránit teprve v roce 2015, tedy více než 10 let poté, co mělo k posunu cesty dojít. Soud je s ohledem na výše uvedené názoru, že takto dlouhá doba trpěného obecného užívání cesty v daném případě postačovala k udělení konkludentního souhlasu vlastníka pozemku se vznikem veřejné cesty. Definiční znak VPÚK – souhlas vlastníka s užíváním cesty veřejností – má proto soud ve shodě se správními orgány za prokázaný.

K tvrzené neexistenci nutné komunikační potřeby

47. Značný prostor žalobci v žalobě věnovali rovněž otázce nutné komunikační potřeby. Žalobci tvrdí, že se v lokalitě nacházejí alternativní cesty, které mohou sloužit k přístupu k nemovitostem v jejich sousedství.

48. Rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 9. 2017 zdejší soud rozsudkem zrušil, neboť měl odůvodnění správních orgánů o tom, že v současné době v lokalitě žádné alternativní komunikační spojnice neexistují, za zcela nedostačující. Byť ani napodruhé správní orgány v odůvodnění svých rozhodnutí stav a parametry žalobci nabízených cest podrobně nezhodnotily, má soud za to, že jejich závěr o tom, že žádné vhodné komunikační alternativy neexistují tentokrát – ve spojení s důkladně provedeným místním šetřením, v rámci něhož bylo pořízeno mnoho fotografií – ob stojí.
49. Jak soud již uvedl, žalobci v průběhu řízení před správními orgány hovořili o třech možných alternativních cestách. Spolu s podáním ze dne 13. 2. 2017 předložili silničnímu úřadu letecké mapy, do nichž zakreslili *zelenou* fixou cestu č. 1 (tato „jižní“ alternativa předpokládá posun stávající asfaltové cesty o nepatrnou vzdálenost západním směrem – tak aby neprobíhala přes pozemek žalobců), *oranžovou* fixou cestu č. 2 („severní“ alternativní cesta vedoucí po okraji pole) a *ružovou* cestou fixou cestu č. 3 („východní“ alternativní cesta, kterou žalobci blíže specifikovali v žalobě parcelními čísly pozemků). Soud se nejprve vyjádří ke druhé a třetí variantě.
50. Na několika fotografiích pořízených silničním úřadem na pozemcích, kudy mají alternativní cesty vést, jsou sice opravdu zachyceny vyjeté koleje v okolním terénu, ty však, jak z popisů a z navazujících fotografií vyplývá, končí ve vysokých travinách či přímo v křoviscích, na skládce či na obdělávaném poli. Žalobci v průběhu řízení nezpochybňovali (a nečiní tak ani v žalobě), že by snad fotografie pořízené silničním úřadem zachycovaly jiné pozemky, resp. jiná místa než ta, po kterých mají alternativní cesty vést. Ostatně už jen z leteckých snímků, které žalobci v průběhu správního řízení předkládali správním orgánům a které nyní předložili i soudu, je dle názoru soudu dostatečně patrné, že nabízené „cesty“ (v leteckých mapách zvýrazněné žalobci fixou) nelze ve skutečnosti vůbec za vhodné alternativní spojnice označovat. To jednak kvůli jejich značné délce, ale především pak kvůli jejich stavu, který zejména v případě navrhované východní alternativy (v letecké mapě připojené k podání ze dne 13. 2. 2017 je její průběh znázorněn *ružovou* fixou) připomíná – s trochou nadsázky řečeno – i z ptáčích perspektivy spíše tankodrom průjezdný maximálně traktorem než cestu, po níž by mohla projíždět osobní vozidla. V této souvislosti soud uvádí, že z judikatury správních soudů vyplývá, že alternativní cesta nemusí být nutně stejně kvalitní, musí však být schopna sloužit stejnému účelu jako sporná cesta. Musí mít tedy v základních dopravně technických parametrech alespoň podobné kvality a musí v době, kdy je existence alternativního spojení zkoumána, fakticky existovat (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 3. 2010, č. j. 5 As 3/2009 - 76; a ze dne 25. 9. 2014, č. j. 7 As 68/2014 - 87). Jak uvádí autoři výše citovaného komentáře, *„[j]estliže se jedná například o zpřístupnění skupiny rodinných domů, k nimž vede kromě sporné zpevněné cesty již pouze nezpevněná obecní stezka „za humny“, která již kvůli svému sklonu neumožňuje celoroční příjezd osobním automobilem, pak je zachování sporné cesty z hlediska komunikační potřeby podle našeho názoru nezbytné.“* Pokud stávající cesta vedoucí mj. přes pozemek žalobců umožňuje příjezd rodinám Š. a R. k jejich rodinným domům osobními vozidly, potažmo též dalším občanům obce ke kontejnerům či skládce v lokalitě Šutrák, pak dle názoru soudu ze správního spisu vyplývá, že žalobci navrhované alternativy, které byly silničním úřadem důkladně zadokumentovány na fotografiích, totéž rozhodně neumožňují. Jinými slovy, i kdyby bylo možné hovořit o tom, že nějaké cesty v žalobci zakreslených trasách skutečně existují, pak nelze nicméně hovořit o *vhodných* komunikačních alternativách.

51. Soud k tomu dodává, že neobstojí ani argument žalobců, že na odkazovaných pozemcích mají být cesty v budoucnu opraveny či – jak žalobci uvedli v doplnění žaloby ze dne 14. 10. 2021 – že se v současné době v lokalitě vytvářejí nové cesty. Soud v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu totiž vychází – jak uvedl již v úvodu rozsudku – ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného. I pokud by v době vydání tohoto rozsudku v lokalitě již existovala plnohodnotná zpevněná alternativní spojnice, nemohl by k tomu soud přihlížet. Z toho důvodu soud neprovedl k důkazu audiovizuální záznamy, které žalobci soudu adresovali prostřednictvím webu leteckaposta.cz a na nichž by měly být zaznamenány stavební práce na údajně vznikajících či rekonstruovaných cestách. Soud k tomu nad rámec nutného odůvodnění dodává pouze to, že pokud v budoucnu některý definiční znak VPÚK (např. nutná komunikační potřeba) zanikne, mohou se žalobci domáhat vydání nového deklaratorního rozhodnutí o neexistenci VPÚK.
52. Nyní k žalobci navrhované alternativě č. 1. Žalobci v podstatě argumentují, že alternativní cesta se nachází v místech, kudy měla vést cesta již před tím, než mělo v roce 2004 dojít k jejímu posunu východním směrem, čímž mělo dojít k zásahu do jejich pozemku. Žalobci tedy usilují o to, aby se veřejnost malou oklikou vyhýbala severozápadnímu cípu jejich pozemku, a aby tak v tomto místě přejížděla přes sousední pozemky XB a XC, jež by ostatně měly pro komunikační účely sloužit i dle katastru nemovitostí. Soud předně uvádí, že není vůbec podstatné to, jak jsou tyto pozemky ve veřejném seznamu evidovány, nýbrž to, jestli se v místě nějaká cesta fakticky nachází. Z mnoha fotografií založených ve správním spisu (pořízených zejména žalobci a paní Š.) je patrné, že v tomto úseku na hranicích pozemků XP a XC se nachází nezpevněný povrch, pokrytý částečně štěrkem či drobnou šotolinou. Soud je názoru, že daný úsek je možné projet bez větších problémů i osobním vozidlem. Této situace ostatně sami žalobci na krátkou dobu dosáhli, když v průběhu roku 2015 instalovali na svůj pozemek závoru, které se posléze musela jiná vozidla vyhýbat krátkým obloukem přes pozemky, kudy by měla vést alternativní cesta (řízení o odstranění pevné překážky je v současné době přerušeno, nicméně žalobcům byla uložena povinnost závoru odstranit předběžným opatřením).
53. Třebaže však žalobci dosáhli na krátkou dobu stavu, kdy ostatní uživatelé cesty museli odbočit z asfaltem pokryté cesty na nezpevněnou zeminu, čímž začala být *de facto* vytvářena cesta nová (či spíše stávající cesta měnila svůj průběh), neznamená to ještě, že v daném úseku vznikla nová komunikační alternativa. Na tomto místě soud připomíná, že se správní orgán musí zabývat stálostí a patrností komunikace v terénu podle skutkového stavu v době, kdy bylo zabráněno jejímu užívání (což vyvolalo spor), nikoliv podle skutkového stavu v době rozhodování (srov. rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 18. 12. 2012, č. j. 31 A 27/2012 - 91). Dle soudu není pochyb o tom, že před tím, než žalobci ve sporném rohu svého pozemku umístili závoru, užívala veřejnost k dopravě pouze cestu v šíři pokryté asfaltem. Do doby, než se žalobci uchýlili k tomuto jednání, nepochybně nebylo žádného důvodu k tomu, aby z této cesty v určitém úseku řidiči vozidel sjížděli. Jinými slovy, žádná alternativní cesta po pozemcích parc. č. XB a XC nevede.
54. Lze tedy shrnout, že žalovaným učiněný závěr o tom, že stávající zpevněná cesta, a to včetně sporného úseku, který se nachází na pozemku žalobců, nemá v lokalitě žádnou myslitelnou alternativu, má oporu v provedeném dokazování. Soud proto uzavírá, že v řízení bylo prokázáno, že ve vztahu ke sporné cestě byla naplněna tzv. nutná komunikační potřeba.

Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

55. Navzdory mnohým deficitům v odůvodnění obou správních rozhodnutí má soud za to, že se jedná ještě o rozhodnutí přezkoumatelná. Se závěry přijatými správními orgány se pak soud ztotožnil. Soud je tedy ve shodě se žalovaným názoru, že asfaltová cesta, která probíhá přes pozemek žalobců, vykazuje znaky VPÚK. Jak plyne z provedeného dokazování, byl vlastníkem pozemku žalobců udělen v minulosti souhlas s jeho obecným užíváním. Tento souhlas udělili patrně již právní předchůdci žalobců, kteří cestu vedoucí přes pozemek tolerovali po řadu desítek let. Nejpozději však vyslovili konkludentní souhlas s užíváním cesty veřejností sami žalobci, kteří – ač se stali vlastníky pozemku již v roce 2006 – začali veřejnosti v užívání části jejich pozemku aktivně bránit teprve v roce 2015. Soud má rovněž za to, že z provedeného dokazování spolehlivě vyplývá, že sporná cesta nemá v lokalitě žádnou v úvahu připadající komunikační alternativu.
56. Soud tedy dospěl k tomu, že námitky žalobců nejsou důvodné, a vzhledem k tomu, že nezjistil ani žádné vady, k nimž by byl povinen přihlédnout i bez námítky, zamítl žalobu jako nedůvodnou (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
57. Ve stručnosti soud na závěr poznamenává, že s ohledem na absenci odpovídajícího žalobního bodu se nezabýval dopadem tvrzení správních orgánů o tom, že obec vydržela na části pozemku žalobců služebnost. Jelikož žalobci existenci služebnosti popírali, omezil se soud v rámci výše vymezeného rozsahu přezkumu zejména na posouzení, zda skutečnosti obsažené ve správním spise dostatečně odůvodňují závěry správních orgánů o tom, že spornou cestu lze obecně užívat ve veřejnoprávním režimu a dospěl k závěru, že se skutečně jedná o VPÚK dle zákona o pozemních komunikacích. Detailní posouzení otázky možného vzniku služebnosti, která je soukromoprávním institutem, jakož i související otázky, komu takováto služebnost svědčí, je s ohledem na absenci žalobních bodů a závěr soudu o splnění podmínek pro existenci VPÚK nadbytečné.
58. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobci nebyli v řízení úspěšní, a proto nemají právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšnému žalovanému soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v řízení nevznikly žádné náklady převyšující náklady na běžnou administrativní činnost a ostatně je ani nepožadoval.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve čtyřech vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 28. února 2023

Mgr. Jan Čížek, v.r.
předseda senátu